УДК – 920.183.7. 563.70
https://doi.org/10.31548/philolog2021.03.090

З ІСТОРІЇ СТАНОВЛЕННЯ І ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Ю. Г. РОЖКОВ, асистент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: yuriev694@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-6830-9130

Анотація. *У роботі представлено історію, основні етапи формування та етимологічний аналіз англійської ветеринарної термінології. У дослідженні проаналізовано основні чинники формування термінології на позначення хвороби тварин в англійській мові. Вивчення робіт з ветеринарії та її термінології дозволило виявити причини появи перших термінів і основні етапи становлення ветеринарних знань, які відображені в структурних типах англійських термінів досліджуваної термінології. Лексико-семантичні різновиди складу термінології свідчить про тривалу історію її формування з такими характеристиками поетапного становлення: І період – (IX–XVI століття) використання питомих (простих і похідних) лексем та запозичення простих лексичних одиниць; ІІ період – (XVII–XVIII століття) запозичення похідних термінів, початок створення гібридних термінологічних словосполучень, де родовий елемент – запозичений, а видовий – питомий; ІІІ період – (XIX–XX століття) утворення похідних термінів з грецьких і латинських морфем з метою уточнення опису захворювання, органу або явища.*

Автором визначено терміносистему хвороб тварин як структуровану сукупність спеціальних номінацій ветеринарної медицини, яка є засобом отримання, зберігання і репрезентації спеціальних знань, якими володіє фахівець, що номінує хвороби тварин та/або оперує такими термінами у своїй професійній діяльності. За своїм етимологічним складом терміносистема хвороб тварин англійської мови представлена: 1) запозиченнями з класичних мов; 2) лексемами рідної мови; 3) термінами, запозиченими з європейських мов.

Результати дослідження дозволяють зробити висновок, що етимологія англомовної термінології хвороб тварин дозволяє визначити основні джерела її збагачення. Різноманітність, численність і специфіка термінологічних одиниць англомовної терміносистеми хвороб тварин пояснюється наявністю рідних компонентів, запозичень та словотвірним розмаїттям. Представлено спробу – розкрити причини появи перших термінів і основні етапи формування ветеринарних знань, які відображені в структурних типах англійських термінів на позначення хвороб тварин. Виконаний аналіз дозволяє визначити ветеринарну медичну термінологію як складну динамічну відкриту систему з історією поетапного становлення в рамках наукового і соціального прогресу глобальних змін суспільства.

Ключові слова*: ветеринарна термінологія, історія, формування, етимологія, хвороби тварин.*

Актуальність дослідження. Процеси глобалізації та інтернаціоналізації, що відбуваються в світі, сприяють швидкому накопиченню наукової інформації у всьому світі, внаслідок чого відбувається стрімке збільшення кількості термінів у різних сферах, в тому числі і в галузі ветеринарії. Будь-яка наука виражена системою термінів, а життя терміна і є історія науки. Таким чином, вивчити історію науки означає – вивчити історію термінів. Актуальність нашого дослідження зумовлена фактом недостатньої вивченості з лінгвістичної точки зору історії формування, основних етапів та засад творення англомовних ветеринарних термінів.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженню ветеринарної термінології в англійській мові присвячено багато наукових праць. Так, С. Амеліною та І. Гопак досліджено структурно-семантичну характеристику англійських термінів підмови ветеринарії [1], сучасним ветеринарно-медичним термінам як презентантам анатомічної номенклатури присвячена робота І. Вакулик [2], епоніми у ветеринарній медицині англійською мовою та джерела ветеринарної термінології досліджувала Л. Комарова [4, 5], термінологічні скорочення в оригінальних текстах англійською мовою з ветеринарної медицини були предметом досліджень С. Яковлєвої [18] та Л. Комарової [6], дослідженню ветеринарної термінології в когнітивному і структурно-семантичному аспектах присвячені роботи Ю. Рожкова [9, 10, 12], категорію простору в англійській термінології ветеринарної медицини вивчала О. Сиротіна [14], в лінгвістичних студіях Ю. Тімкіної [16, 17] представлено класифікацію ветеринарної термінології в англійській мові та англомовні лексико-граматичні одиниці галузі «Ветеринарія».

Мовознавцями виконано цілий ряд

© Ю. Г. Рожков

досліджень ветеринарної термінології, що визначають її основні характеристики. Однак, дослідження вітчизняних і зарубіжних лінгвістів, присвячені окремим аспектам термінології в підмові ветеринарії в англійській мові, не дають можливість скласти цілісну картину того, як з розвитком ветеринарної науки відбувається утворення ветеринарних термінів. Вивчення загальних тенденцій розвитку досліджуваної термінології в англійській мові та особливостей її формування важливе як з теоретичної, так і практичної точок зору.

Мета статті є розгляд історії становлення, основних етапів формування та засад творення англомовних ветеринарних термінів.

Матеріали і методи дослідження. Джерельною базою роботи слугували англомовні лексикографічні джерела і матеріали мережі Інтернет з ветеринарної медицини. В ході аналізу ми спиралися на лексикографічний та описовий методи дослідження .

Основними методами, які використовувалися в дослідженні, були систематизація та категоріальний аналіз.

Результати. Ветеринарія, або ветеринарна медицина, – наука, що займається профілактикою, діагностикою та лікуванням тварин. Виникла ця наукова галузь у IV тисячолітті до н.е. в кількох країнах одразу, з падінням Римської імперії ветеринарія як галузь зникла на багато століть, як зникли і самі ветеринари. Тільки у 1761 році в Європі з'являється перша ветеринарна школа. Уже до початку XX століття стало можливим говорити про ветеринарію як про повноправну науку, хоча ще багато десятиліть вона інституційно була розчинена в медицині, зоотехнії та сільському господарстві. Перебуваючи в тіні інших наук, мова ветеринарії не потрапляла у сферу інтересів лінгвістів. Хоча ветеринарія є переважно медичною наукою. Гуманна і ветеринарна медицина з моменту зародження справи лікування розвивалися спочатку разом, але поступово ветеринарія виокремлювалася у самостійну науку [13, с. 6-10]. Проте зв'язок способів і засобів лікування в обох галузях існує постійно. Один з аспектів цього зв'язку – захист людства від хвороб, що можуть передаватися від тварин, − зооантропонозів. Медицина оберігає людину, ветеринарна медицина − людство.

Вживана нині досить часто назва «ветеринарна медицина» є плеоназмом, адже ветеринарія в перекладі – лікування худоби. За поясненням Лангле (Lenglet), слово *ветеринарія* походить від кельтського vee (звідси нім. vieh) – худоба, teeren (звідси нім. zehren) – хворіти, aerts або arts (нім. frtzt) – медик. За цією версією, римляни запозичили цей термін у кельтських друїдів, поклавши в основу слів veterinaria, veterinarius, що в дослівному перекладі означає «той, хто доглядає за худобою», «той, хто лікує худобу» або «той, хто ходить за худобою». Водночас римляни використовували слова mulomedicina, mulomedicus (буквально – «лікар мулів»). Термін *ветеринарія* вперше трапляється у трактаті «Про сільське господарство» відомого римського агронома Колумеллі. Трактат написаний у I столітті до н. е., а шоста і сьома книги цього трактату присвячені скотарству і ветеринарії.

Ветеринарія сьогодні – це галузь людського пізнання і діяльності, яка підтримує здоров'я тварин, проводить профілактику їх захворювань, бореться з хворобами, спільними для людини та тварин, гарантує безпеку харчових продуктів тваринного походження, запобігає потраплянню на територію країни заразних хвороб тварин. Ветеринарія як наука про тварин має такі основні галузі: зоогігієна, годування і розведення сільськогосподарських тварин, етологія, ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів та ін.

Термінологія ветеринарної медицини – це сукупність найменувань, що позначають поняття ветеринарії як науки, і спеціальних номенклатурних найменувань ветеринарії як сфери професійної діяльності. Сучасна термінологія ветеринарної медицини є однією з найбільш широких і складних у понятійному, змістовному планах терміносистем. Лексикон ветеринарної медицини становить кілька сотень тисяч слів і словосполучень.

Термінологія ветеринарної медицини складається з трьох основних термінологічних груп: анатомічної, клінічної та фармацевтичної, кожна з яких визначає своє коло понять. Анатомічна термінологія – називає органи тварини та їх функції, клінічна – позначає назви хвороб, їх симптоми, хворобливі стани, а фармацевтична – дає назву лікарських препаратів. Найбільш частотними є лексичні одиниці, що позначають назви хвороб та процеси й методи лікування. Це пов'язано з науковим прогресом у ветеринарній медицині, появою нових методів діагностики й лікування, приладів та інструментів медичного призначення, нових галузей ветеринарії.

У цьому дослідженні ми зосередилися на клінічній термінології та чітко окреслили терміносистему хвороб тварин. Вивчення корпусу мовного матеріалу цієї терміносистеми зумовлено, перш за все,

інтересом сучасної лінгвістики до вивчення окремих тематичних кластерів, до спеціальних лексичних одиниць, у яких відбивається результат діяльності фахівця. У зв'язку з цим стає важливим вивчення терміносистеми як універсального засобу отримання, зберігання і репрезентації будь-якого знання, у тому числі й ветеринарної медицини.

Так, В. Татарінов відзначає той факт, що з часом терміносистема вживається як: 1) класифікаційна структура; 2) метод збору, систематизації та уніфікації матеріалу; 3) лінгвістичний простір побутування термінів; 4) ефективний засіб професійної діяльності [15, с. 275-276]. Для нашого дослідження актуальними є усі ці фактори в сукупності, оскільки терміносистема − це особлива структура, пов'язана з когнітивною роллю мови, це спосіб представлення знань про що-небудь, це модель, яка може заповнюватися конкретним мовним матеріалом.

Отже, терміносистему хвороб тварин можна визначити як структуровану сукупність спеціальних номінацій ветеринарної медицини, яка є засобом отримання, зберігання і репрезентації спеціальних знань, якими володіє фахівець, що номінує хвороби тварин та/або оперує такими термінами у своїй професійній діяльності.

За своїм етимологічним складом терміносистема хвороб тварин англійської мови представлена: 1) запозиченнями з класичних мов; 2) лексемами рідної мови; 3) термінами, запозиченими з європейських мов. На рис.1 представлені кількісні показники зазначених груп термінів.

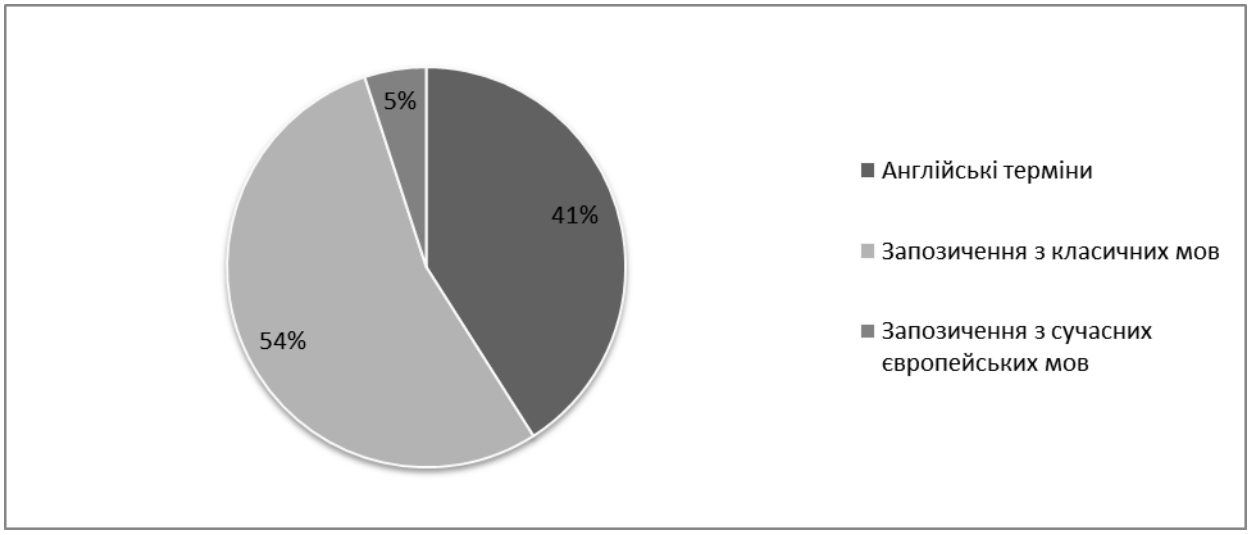

Рис. 1. Етимологічний склад терміносистеми хвороб тварин англійської мови

Основний корпус термінологічних одиниць терміносистеми хвороб тварин англійської мови представлений запозиченими латинськими та грецькими термінами. Початок термінології медицини й ветеринарії поклав Гіппократ. Навіть назву розповсюдженої в наш час ракової хвороби придумав Гіппократ. Саме він ввів медичний термін «карцинома», який походить від латинського слова «cancer», що в перекладі означає «рак», «краб».

Значний внесок в розвиток медичної та ветеринарної термінології зробив учень Платона Арістотель, який створив першу класифікацію тварин.

На початку XIV століття Л. Русієм була написана Гіппіатріка, яка була видана в Константинополі. У ній були зібрані роботи з ветеринарії, головним чином грецьких ветеринарів. Довгий час вона була керівництвом для лікування тварин у всій Європі, неодноразово перевидавалася в різних містах.

В Англії, Франції та Німеччини були переведені численні роботи з ветеринарії грецьких і римських авторів. Перші ветеринарні школи були відкриті у Франції в 1762 році, в Ліоні, в Альєрдете близько Парижа в 1765 році. Потім школи відкривалися і в інших містах різних країн Західної Європи.

В 1791 році був заснований Королівський ветеринарний коледж, якому судилося стати першим навчальним закладом, що почав підготовку лікарів-ветеринарів у Великій Британії. З того часу спостерігаємо розвиток науки ветеринарної медицини та відповідно поповнення її термінологічного апарату в англійській мови.

Загальна медична та ветеринарна терміносистеми почали формуватися в англійській мові з античних і класичних праць, але в часи просвітництва розвивалися найбільш активно. У цей період у досліджуваній терміносистемі з'являються неокласицизми (терміни, утворені за допомогою грецьких і латинських коренів), які

використовуються на позначення хвороб тварин. Наприклад, pseudocowpox (несправжня віспа корів) від грец. pseudes – несправжній, фальшивий + cowpox – коров'яча віспа; pseudorabies (псевдосказ) від грец. pseudes +rabies – сказ.

Слід зауважити, що терміни, запозичені з класичних мов, належать до міжнародного термінологічного фонду, проте являють собою асимільовані запозичення, оскільки підкоряються правилам англійської мови. Сучасна ветеринарна наука користується, переважно, латинськими термінами або лексичними елементами грецької мови. Запозичення зберігають сліди свого іншомовного походження у вигляді звукових, орфографічних, граматичних та семантичних особливостей.

Терміни на позначення хвороб, запозичені з сучасних європейських мов, складають невелику кількість (5%), серед яких найпоширеніші номінації з французької мови. Це обумовлено тим, що у XIX столітті викладання медицини і медична література в Європі, зокрема у Франції, відігравали істотну роль в освіті британських та американських лікарів гуманної і ветеринарної медицини.

До прикладів запозичених термінів із французької мови можна віднести такі: teak/тік (франц. tic судомне посмикування м'язів) – різновид клонічних судом, що виявляються миготінням, киванням, рухом вух [8, с. 111]; shock/шок (франц. shoc удар, поштовх, потрясіння) – різке ослаблення всіх функцій організму, обумовлене швидким і сильним зовнішнім роздратуванням нервової системи, розладом гемодинаміки, обміну речовин і дихання [8, с. 79]; ergotism /ерготізм (від франц. ergot ріжки + гр. -ismos хвороба, стан), зла корча, рафанія – отруєння, наступає у тварин після поїдання ними хлібних, дикорослих злаків, уражених ріжком у стадії склероція, або борошна, висівок [8, с. 96].

Дослідження показало, що особливість англомовної вербалізації хвороб тварин полягає у прагненні використовувати національні терміни, оскільки з вибірки ветеринарних термінів на позначення хвороб тварин загальним обсягом 1050 одиниць 339 термінів є питомими англомовними термінами, що становить 41%.

Власні терміни, що з'явилися в термінологічному полі хвороби тварин англійської мови, представлені великим корпусом епонімічних термінів. Епоніми − терміни, що містять власні імена, відображають розвиток ветеринарії як науки, позначають поняття, безпосередньо пов'язані з причинами, діагностикою хвороб тварин та їх лікуванням [4, с. 36]. Як приклад наведемо номінацію хвороб, які отримали свою назву на честь особи, прізвище якої пов'язано з дослідженням та відкриттям хвороби: Aujeszky's disease, Barlow's disease, Chagas disease, Christmas disease, Legg-Calve-Perthes disease, Marek's disease.

Велика кількість назв хвороб тварин пов'язана з місцем їх виявлення і діагностикою, наприклад: Eastern equine encephalomyelitis − східний кінський енцефаломієліт, гостре нейровірусне захворювання, що вражає центральну нервову систему тварин і людини; Nairobi sheep disease – африканський гастроентерит овець (Найробі − місто поблизу екватора, столиця Кенії); Newcastle disease – хвороба Ньюкасла, псевдочума птахів, виявлена на північному сході Англії поблизу міста Ньюкасл. Процес появи нових епонімічних термінів є безперервним тому, що епонімом відображають результати наукових відкриттів і практичної діяльності вчених. Наприклад, у 2011 році описано нове вірусне захворювання корів, яке здобуло назва хвороба Шмалленберг (за місцем його виявлення в Німеччині) [12, с. 58].

У досліджуваній терміносистемі багато термінів містять назву тварин, для яких характерно захворювання, наприклад, bovine spongiform encephalopathy – губкоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби; swine dysentery – дизентерія свиней; swine erysipelas – бешиха свиней; swine influenza (swine flu) – свинячий грип.

У деяких назвах містяться позначення частин тіла, вражених хворобою: foot-and-mouth disease (hoof-and-mouth disease) – ящур, хвороба, що вражає копитних тварин, а також свиней, характеризується ураженням слизових оболонок ротової та носової порожнини, ураженням кінцівок; bluetongue – інфекційна катаральна лихоманка овець, «синій язик», блютанг, що виявляється ураженням слизової оболонки, набряканням язика, лихоманкою, при цьому язик тварини набуває брудно-синього кольору [3, с. 64].

Вивчення робіт з ветеринарії та її термінології дозволило виявити причини появи перших термінів і основні етапи становлення ветеринарних знань, які відображені в структурних типах досліджуваних англійських термінів. Лексико-семантичні різновиди складу англійської термінології свідчать про тривалу історію її формування з такими характеристиками поетапного становлення:

I період – (IX–XVI століття) використання питомих (простих і похідних) лексем та запозичення простих лексичних одиниць;

II період – (XVII–XVIII століття) запозичення похідних термінів, початок створення гібридних термінологічних

словосполучень, де родовий елемент – запозичений, а видовий – питомий;

III період – (XIX–XX століття) утворення похідних термінів з грецьких і латинських морфем з метою уточнення опису захворювання, органу або явища.

Важливим чинником розвитку ветеринарної медицини, а разом із ним і формуванням терміносистеми хвороб тварин, є розвиток галузевої науки, науково-технічний прогрес у цілому, які стимулюють появу нових понять та їхніх найменувань. Так, терміни, що містять у своїй структурі найменування будь-якої тканини, почали з'являтися в клінічній термінології у другій половині XIX століття. Це пов'язано зі становленням особливої морфологічної дисципліни гістології (грец. histos – тканина). Методологічну основу гістології склала клітинна теорія.

З розвитком цитології в медичній термінології з'явився новий тип термінів, що відображають концепт «cell – клітина». У 1665 році Роберт Гук уперше виявив і описав рослинні клітини. Він першим ужив латинське слово cella (кімнатка, комірка) для позначення клітини. Вказівка на тип клітин, які складають тканину пухлини, стала принципом для класифікації в номенклатурі пухлин, наприклад spindle cell tumor – пухлина з веретеноподібних клітин, interstitial cell tumor – інтерстіціальноклітинна пухлина, sertoli cell tumor – сертоли-клітинна пухлина і под.

З появою таких наук, як мікробіологія, імунологія, біохімія, генетика, біотехнологія, термінологічний апарат ветеринарної медицини став усе більше поповнюватися словами англійського походження.

Ще один фактор, який впливає на розвиток досліджуваної терміносистеми англійської мови, – це поява нових хвороб. Останнім часом з'явилися такі хвороби, як СНІД, губкоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби (коров'ячий сказ), пташиний грип (вірус H5N1), свинячий грип (вірус H1N1) тощо. Усі ці нові явища повинні бути названі, задокументовані та поширені серед учених та у суспільстві, тому мають сформуватися нові термінологічні номінації.

Важливим фактором, пов'язаним з розвитком номінацій на позначення хвороб тварин в англійській мові, є процес епонімізації, який почався в медицині, у тому числі й ветеринарній, у середині минулого століття з найменування хвороб прізвищами вчених, які досліджували та відкрили хвороби. В епонімічній термінології увічнені імена понад 6 тисяч лікарів і вчених, які представляють більш як 60 країн світу. Частка епонімічних термінів в англомовному термінологічному полі хвороби тварин ветеринарної термінології становить 8-10%. Аналіз епонімічних термінів з огляду на національну приналежність демонструє, що в англомовній термінології ветеринарії чільні позиції традиційно посідають такі країни: США, Німеччина, Франція, Великобританія.

Висновки. Таким чином, виконаний аналіз дозволяє визначити ветеринарну медичну термінологію як складну динамічну відкриту систему з історією поетапного становлення в рамках наукового і соціального прогресу глобальних змін суспільства. У статті представлена спроба – розкрити причини появи перших термінів і основні етапи формування ветеринарних знань, які відображені в структурних типах англійських термінів на позначення хвороб тварин. Результати дослідження дозволяють зробити висновок, що етимологія англомовної термінології хвороб тварин дозволяє визначити основні джерела її збагачення. Різноманітність, численність і специфіка термінологічних одиниць англомовної терміносистеми хвороб тварин пояснюється наявністю рідних компонентів, запозичень та словотвірним розмаїттям.

Список використаних джерел

1. Амеліна С. М., Гопак І. М. Структурно-семантична характеристика англійських термінів підмови ветеринарії у контексті україномовного перекладу. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки. 2016. Вип. 248. С. 156-161.

2. Вакулик І. І. Сучасні ветеринарно-медичні терміни як презентанти анатомічної номенклатури. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Філологічні студії. Кривий Ріг, 2013. 9. С. 66-73.

3. Власенко В. І., Левченко М. В., Рубленко Г. Г., Харута С. А. *Тлумачний словник клінічних термінів ветеринарної медицини*. Київ: Урожай, 2008. 280 с.

4. Комарова Л. Н. Эпонимы в ветеринарной медицине на английском языке. *XI Международная научно-практическая конференция «Приоритетные направления развития науки и образования».* Чебоксары: Изд-во ЧГУ, 2016. С. 1-5.

5. Комарова Л. Н. Истоки ветеринарной терминологии. II Международная научно-практическая конференция. *«Новое слово в науке: стратегии развития»*. Чебоксары: Изд-во ЧГУ, 2017. 1(9). С. 1–4.

6. Комарова Л. Н. Терминологические сокращения в оригинальных текстах на английском языке по ветеринарной медицине. Научное и образовательное пространство:

перспективы развития : материалы III Междунар. науч.-практ. конф. Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2016. №22. С. 51-53.

7. Недосєков В. В., Литвин В. П., Поліщук В. В., Мельник В.В., Гомзиков О. М, Мартинюк О. Г. *Словник епізоотологічних термінів*. Київ: ВАТ "Рябина", 2014. 90 с.

8. Орлов Ф. М. *Краткий словарь ветеринарних* клинических *терминов*. Москва: Россельхозиздат, 1979, 320 с.

9. Рожков Ю. Г. Метафоризація в англомовному термінологічному полі «хвороби тварин» у лінгвокогнітивному аспекті. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія». Харків, 2020. Вип. 84. С. 55-61.

10. Рожков Ю. Г. Лінгвістичні та екстралінгвістичні чинники формування англомовного термінологічного поля «хвороби тварин». *Науковий журнал «Міжнародний філологічний часопис»*. Київ: Міленіум, 2020. Вип. 11 (4). С. 90-96.

11. Рожков Ю. Г. Репрезентація ветеринарної термінології в англійській мові. *Стратегії інтеріоризації змісту професійної підготовки майбутніх філологів: теорія і практика:* монографія. (за редакцією проф. О. В. Малихіна). Київ: ЦК "КОМПРИНТ", 2018. С.372-399.

12. Рожков Ю. Г. *Вербалізація хвороб тварин засобами англійської мови: лінгвокогнітивний і структурно-семантичний аспекти»*. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія. Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ. 224с.

13. Рудик С. К. *Курс лекцій з історії ветеринарної медицини: навчальний посібник*. Київ: Арістея, 2005. 132 с.

14. Сиротина Е. А. Категории пространства и времени в англоязычной терминологии ветеринарной медицины Studia Humanitatis. 2020. № 3.

15. Татаринов В. А. Терминологическая лексика русского языка: Эволюция проблем и аспектов изучения. *Русский язык в современном обществе: Функциональные и статусные характеристики. Отв. ред. Опарина Е. О., Казак Е. А*. Серия «Теория и история языкознания». Москва: РАН. ИНИОН,2005. С. 133–164.

16. Тимкина Ю. Ю. Классификация ветеринарной терминологии в английском языке. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Тамбов: Грамота, 2017. 6 (1), 72. С.156-158.

17. Тимкина Ю. Ю. Англоязычные лексико-грамматические единицы области «Ветеринария». *Балтийский гуманитарный журнал*. Калининград: Ассоциация ПААС, 2019. 2 (19). С. 62-65.

18. Яковлева С. А. Сокращения как лингвистическая особенность ветеринарных терминов (на материале английского языка). Magister Dixit. *Научно-педагогический журнал Восточной Сибири,* 2011. № 4. С. 36-40.

References

1. Amelina, S. M., Hopak, I. M. (2016). Strukturno-semantychna kharakterystyka anhliys'kykh terminiv pidmovy veterynariyi u konteksti ukrayinomovnoho perekladu [Structural and semantic peculiarities of English terms in the veterinary sublanguage in the context of ukrainian translation]. Scientific herald of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine: Philological sciences. Kyiv. Vol. 248, 156-161.

2. Vakulyk, I. I. (2013). Suchasni veterynarno-medychni terminy yak prezentanty anatomichnoyi nomenklatury [Modern veterinary medical terms as presenters of anatomical nomenclature]. Philological Studies: Scientific Bulletin of Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyy Rih. No. 9, 66-73.

3. Vlasenko, V. I., Levchenko, M. V., Rublenko, H. H., Kharuta, S. A., (2008). Tlumachnyy slovnyk klinichnykh terminiv veterynarnoyi medytsyny [Explanatory dictionary of clinical terms of veterinary medicine]. Kyiv: Urozhay, 280.

4. Komarova, L. N. (2016). Eponimy v veterinarnoy meditsine na angliyskom yazyke. [Eponyms in Veterinary Medicine in English]. XI Mezhdunarodnaya nauchno-prakticheskaya konferentsiya «Prioritetnyye napravleniya razvitiya nauki i obrazovaniya» [XI International scientific-practical conference "Priority directions of development of science and education"]. Cheboksary: Izd-vo CHGU, 1-5.

5. Komarova, L. N. (2017). Istoki veterinarnoy terminologii [The origins of veterinary terminology]. II Mezhdunarodnaya nauchno-prakticheskaya konferentsiya. «Novoye slovo v nauke: strategii razvitiya». Cheboksary: Izd-vo CHGU. 1(9), 1-4.

6. Komarova, L. N. (2016). Terminologicheskiye sokrashcheniya v original'nykh tekstakh na angliyskom yazyke po veterinarnoy meditsine [Abbreviations in original English texts on veterinary medicine]. Nauchnoye i obrazovatel'noye prostranstvo: perspektivy razvitiya : materialy III Mezhdunar. nauch.-prakt. konf. [Scientific and educational space: development prospects: materials of the III Intern. scientific-practical conf.]. Cheboksary: TSNS «Interaktiv plyus», (22), 51-53.

7. Nedosyekov, V. V., Lytvyn, V. P., Polishchuk, V. V., Mel'nyk, V. V., Homzykov, O. M, Martynyuk, O. H. (2014). Slovnyk epizootolohichnykh

terminiv [Dictionary of epizootological terms]. Kyiv: VAT "Ryabyna", 90.

8. Orlov, F. M. (1979). Kratkiy slovar' veterinarnikh klinicheskikh terminov [A Brief Dictionary of Veterinary Clinical Terms]. Moscow: Rossel'khozizdat, 320.

9. Rozhkov, Yu. H. (2020). Linguocognitive aspect of metaphorization in the English language terminological field “animal diseases”. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University Series "Philology", 84, 55-61.

10. Rozhkov, Yu. H. (2020). Linguistic and extralinguistic factors in the formation of the English terminological field “animal diseases”. Scientific journal “International journal of philology”, 11 (4), 90-96.

11. Rozhkov, Yu. H. (2018). Reprezentatsiya veterinarnoii terminologii v angliyskiy movi [Representation of the veterinary terminology in the English language]. Strategii Interiorizatsii zmistu profesiynoi pidgotovki maybutnih filologiv: teoriya i praktika: monografiya (za redaktsiieyu prof. O. V. Malihina). Kyiv: TsK "KOMPRINT", 372-399.

12. Rozhkov, Yu. H. (2021). Verbalization of Animal Diseases in English: Linguocognitive and Structural-Semantic Aspects. Dissertation for a Doctor of Philosophy in Philology degree: specialty – 035 Philology. Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, 224.

13. Rudyk, S. K. (2005). Kurs lektsiy z istoriyi veterynarnoyi medytsyny:navchal'nyy posibnyk [Course of lectures on the history of veterinary medicine: a textbook]. Kyiv: Aristeya, 132.

14. Syrotina, O. O. (2020). Categories of space and time in the English terminology of veterinary medicine. Studia Humanitatis, (3).

15. Tatarinov, V. A. (2005). Terminologicheskaya leksika russkogo yazyka: Evolyutsiya problem i aspektov izucheniya [Terminological vocabulary of the Russian language: Evolution of problems and aspects of study]. Russkiy yazyk v sovremennom obshchestve: Funktsional'nyye i statusnyye kharakteristiki [Russian language in modern society: Functional and status characteristics]. Otv. red. Oparina Ye. O., Kazak Ye. A. Seriya «Teoriya i istoriya yazykoznaniya». Moscow: RAN. INION, 133-164.

16. Timkina, Yu. Yu. (2017). Klassifikatsiya veterinarnoy terminologii v angliyskom yazyke [Classification of veterinary terminology in English]. Filologicheskiye nauki. Voprosy teorii i praktiki [Philological sciences. Questions of theory and practice]. Tambov: Gramota, 6(1), 72, 156-158.

17. Timkina, Yu. Yu. (2019). Angloyazychnyye leksiko-grammaticheskiye yedinitsy oblasti «Veterinariya» [English-language lexical and grammatical units in the field of «Veterinary science»]. Baltic Humanitarian Journal. Kaliningrad: Assotsiatsiya PAAS, 2 (19), 62-65.

18. Yakovleva S. A. (2011). Sokrashcheniya kak lingvisticheskaya osobennost' veterinarnykh terminov (na materiale angliyskogo yazyka) [Abbreviations as a linguistic feature of veterinary terms (based on the English language)]. «Magister Dixit» - electronic scientific and pedagogical journal of Eastern Siberia, 4, 36-40.

FROM THE HISTORY OF FORMATION OF THE ENGLISH VETERINARY TERMINOLOGY

Yu. H. Rozhkov

Introduction. *The processes of globalization and internationalization taking place in the world contribute to the rapid accumulation of scientific information around the world, resulting in a rapid increase in the number of terms in various fields, including veterinary medicine. Any science is expressed by a system of terms, and the life of the term is the history of science. Thus, to study the history of science means to study the history of terms. The relevance of our study is due to the fact of insufficient study from a linguistic point of view of the history of formation, the main stages and principles of English-language veterinary terms.*

The purpose *of the article is to consider the history of formation, the main stages of formation and principles of creation of English-language veterinary terms.*

Materials and methods of research. *The source base of the work was English-language lexicographic sources and materials of the Internet on veterinary medicine.*

Results of the research. *The paper presents the history, main stages of formation and etymological analysis of English veterinary terminology. The study analyzes the main factors in the formation of terminology for animal disease in English. The study of works on veterinary medicine and its terminology revealed the reasons for the appearance of the first terms and the main stages of formation of veterinary knowledge, which are reflected in the structural types of English terms of the studied terminology. Lexico-semantic varieties of terminology indicate a long history of its formation with the following characteristics of gradual formation: I period - (IX – XVI century) the use of specific (simple and derivative) tokens and borrowing simple lexical units; II period - (XVII – XVIII century) borrowing of derivative terms, the beginning of the creation of hybrid terminological phrases, where the generic element - borrowed, and species - specific; III period - (XIX – XX century) the formation of derivative terms from Greek and Latin morphemes in order to clarify the description of the disease, organ or phenomenon.*

The author defines the terminology of animal diseases as a structured set of special nominations of

© Ю. Г. Рожков

veterinary medicine, which is a means of obtaining, storing and representing special knowledge possessed by a specialist who nominates animal diseases and / or operates with such terms in his professional activity. According to its etymological composition, the terminology of diseases of animals in English is represented by: 1) borrowings from classical languages; 2) tokens of the native language; 3) terms borrowed from European languages.

Conclusions. *The results of the study allow us to conclude that the etymology of English terminology of animal diseases allows us to identify the main sources of its enrichment. The diversity, number and specificity of terminological units of the English-language terminology of animal diseases is explained by the presence of native components, borrowings and word-forming diversity. An attempt is made to reveal the reasons for the appearance of the first terms and the main stages of formation of veterinary knowledge, which are reflected in the structural types of English terms to denote animal diseases. The performed analysis allows to define veterinary medical terminology as a complex dynamic open system with a history of gradual formation within the framework of scientific and social progress of global changes in society.*

Keywords*: veterinary terminology, history, formation, etymology, animal diseases.*

© Ю. Г. Рожков